

FUCSKÓ MIKLÓS
Tükrön által

In memoriam Krúdy Gyula

Állsz, háttal a napszentületnek,
harminc esztendő után zarándokolva ide,
hol egykoron, a sós forrás táplálta
„köztisztviselők fürdőhelyén”, kártyaasztal
mellett cserélgették földjeiket,
s párbajokban gyakorolták a virtust
holmi lányszöktetések után atyák és
úrfiak, ahol a komondorok valaha
magyarul ugatták a lábosvegni holdat,
s kőrifáját a gazda ki nem vágta volna,
míg árnyából köszönhetett a papra...

Visszatértél hát, mint ama tékozló fiú,
megkésett idegennek, csak a lombok
bólintanak ismerősen, amint arcodba
suhint szinte marokra foghatón a köztük
átszüremlő fény kéréje, s most mégis
érezed a föld összetéveszthetetlen illatát,
mint pulya anyja ölében: megnyugszol.

Fölötted a véraláfutásos ég márványos
boltozata, s a megtévelyült évszakban,
az alkony mákonyába bódult színek
tobzódásában, mintha sűrű méz vonná
be a tájat, borostyánba zárná az idő.

Mint egy rozsdás, karcolt tükrön át,
melyről tenyérnyi foltokban levedlett
pikkelyesen a foncsor, egyszerre látod
lehelettől homályosan impresszionista
képként a jelent, a titkait felfedő erdőt...
– s pörögni kezd a kinematográf...

Megelevenednek a régi leányok, kik
Máriapócsról átjőve, ministráns ruháikból
kibábozódnak a tófürdő szelíd fodraiban,
s csókos penitenciát osztogatnak
a fák árnya alatt leskelő suhancok
szerelmes gyónásaira...
Felélednek a fejkendős anyókák is,
feljönnek a járdák aszfaltja alól,
a fényképek zselatinrétege alól,
s már nem festményeken, foszló fotókon
és rongyos emlékeinkben sírdogálnak

rozsdás pléhkrisztusok alatt,
de vesszőkosárkaikban görnyedten
cipelik az elemózsiát a part fái között.

A tükrön innen díszes hintó közeleg,
ifjú pár; majd a menyasszony uszályos,
fehér ruhája leveleket pöndörget a fű
valószínűtlenül zöld szálai közé...
Háttérben a víztorony oktagonja,
kattog a fényképezőgép, megörökítve
az egyszerűlt mosolyokat,
a gondosan beállított pillanatot...

A múlt visszapillantó tükrén átlépve
szétfoszlik minden kötelék
a távolba homályosuló időben,
összemosódnak terek és korok...

A színház elől befogatulva elindul
az utolsó gavallér; mint Szindbád,
a magyar Don Juan, kiszáll a vörös
postakocsiból Krúdy Gyula, gondosan
suvickolt cipőjén és sétatálcáján még
a Bujtos mocsarainak, zsembékjainak
emlékeivel, komótosan elindul a kis híd
kandelábereinek pisla fényében,
a csalogányhangú Blaha lábnymában...

Különös, kedves, titokzatos tájék,
letűnt korok sejtelmes történeteit őrző...

Micsoda látomások kísérnek hozzá,
miféle képek zuhatagát omlasztja
tekintetedbe, miféle közel ez a
benned kuporgó messze?

Filmkockák zuhannak elébed
az elmúló időből, önmagad emléke vagy,
mint a rozsdás, archiv fotókon
a lemezesen leváló emulzió,
úgy törik meg az emlékezet hiátusai
a felvillanó képeket, az idő-kinematográf
lassú kattogással pergő némafilmjét...

Éjjel lidércek imbolyognak át a hídon,
egy szoprán törpedenevér árnyát
vetíti a tó csillámlóan rezgő bőrére
a kandeláber burája alól betegesen
pislákoló fény, andalgó szerelmesek
hátukat a híd korlátjához döntik,
belefeledkezve az évődő ölelésbe...

A tisztásokat a délután fáradt sugarai
ómézzel csurgatják be aranylón,
míg suttyó legénykék karikáznak
kopott drótszamarakkal a kövecses
sétányba keréknyom-barázdákat,
s egy magányosan árválkodó pad
buja titkokat őrizve várja a megfáradt
vándorokat, a fürdőből hazainduló
sokaságot, a kertvendéglők népét,
akik a tarhonyás sonkapörkölt vagy
a sertésjava fogatos burgonyával
és a tökö-s-mákos rétes fogyasztásával,
gourmand irodalmi emlékezéssel,
tisztelettel adóztak épp Krúdy úrnak...

A tobzódo parkerdő tágasságában,
az ezernyi növény-élet lélegzésében,
a levelek, mohák, termések, madártollak
korhadó, ódon enyészet-illatában
közel- s távoli múlt korokkal népesül be
a virágszigetekkel szegélyezett sétány.

Pajkosan kócosra borzolja a siheder szél
a bájosan kacér, pipiskedő dámákat,
kiket komikusan vonszolnak magukkal
a színes harangvirág-napernyők;
a polaroid fényfestmények aurájában
fogva tartva a kimerevített pillanatot
– a megemelt szoknyákat visszasimító,
tétován mozduló kesztyűs kezeket –
az impressziók szín- és fényfoltjaiban,
megismételhetetlen egyszerűségben.
Köröttük nyüzsögnek a nőszni sereglő,
kártyában s párbajban edzett tiszturak,
a hírlapírók, iparosok, fölbirtokosok,
s a virtuskodó polgárfi uracsok,
kiknek hintajai előtt várakozván,
kocsisok abrakolják felhorkanó lovaikat.

Ide vetődtél hát újra, az ifjonti lángolások
emlékhelyeire, a vén kocmányos tölgyek

makkos ösvényein megidézve
a burjanzó, buja vágyak rügyezését,
az Aquarius nélküli, Állatpark nélküli
sétahelyeket, ahol egy vackorággal
széthajtva az idő pókháló-szövedékét,
még ismerősként idomulnak lábad alá
a lombhomályba rejtőző csapások,
a ritka-járású földutacsok őznyomait
apró tükrökként tölti meg az eső,
bennük béka pocsol, megcsillan a fény,
fölöttük erdei sikló csusszan a fán...

Madárcseresznye, vadkörte, galagonya,
s bodza ízével a szádban, átvágvá
a tatár juharok piros propeller-termésein,
a szílek fűrészkes levelű lombszönyegén,
a fehér nyárfák öreg óriásai alatt,
elsőbbiséget adva egy süncsaládnak,
mogyoróbokrok között ropogtató,
riadt mókusok surranva osonnak tova
a léptedre reccsenő gallyak zajára,
míg a tölgyesek tisztásain, a sűrű
cserjék között fürtös salamonpecsétek,
édes illatú fehér gyöngyvirágok,
kékeslila csillagvirágok bólogatnak
az odvas törzseken morzszó harkálynak,
az éberem szemlélő nyaktekeresnek,
az erdei pintynek, barátcinegének...

Bejártad hát kódorgó zarándokként
a tükör innen- s túloldalán felsejülő világ
egymásba szövedő, rejtett vidékeit,
az emlékezés megfakult képei nyomán
ifjúságod kibomló illatait visszaidézted,
s most átjár, zszisseg, áramlik, lüktet
nyughatatlanul a benned élő táj...

Körötted kanyarognak a „kultúrpark”
fehér kavicsokkal szórt sétányai,
mintha hatalmas tejeskannákból
folynának kuszán a smaragd fű között...

Harmincévnapi csatangolás után
megérkezve, te, Nyírség garabonciása,
válladra köpenyt borít az alkonyat,
hatalmas kalapot kanyarít fejed fölé
az édes fiának visszafogadó Sóstó.
Hazaértél. Állsz, háttal a napszentületnek...